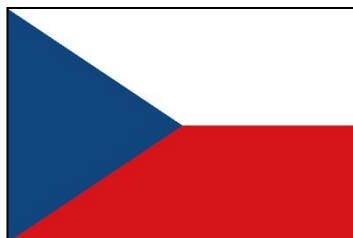

ZÁMEK VALTICE

NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA, PAMÁTKA UNESCO

**Hlavní okruh
(základní okruh)**

PRO PRŮVODCE

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

[facebook.com/ zamekvaltice](https://facebook.com/zamekvaltice)
www.zamek-valtice.cz

ZÁMEK VALTICE

NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA, PAMÁTKA UNESCO

Dobrý den,

vítám Vás na Státním zámku Valtice, který je ve správě Národního památkového ústavu a který je významnou součástí Lednicko-valtického areálu, zapsaného od roku 1996 na seznam památek UNESCO.

Prosím Vás, abyste po celou dobu prohlídky měli na nohou papuče, které nám na konci okruhu opět vrátíte. Žádáme Vás, abyste se nedotýkali vystaveného mobiliáře, dveří ani ostění a nevstupovali na koberce.

Prohlídka bude trvat zhruba 55 minut, výpravu udržujte pohromadě a nerušte ostatní návštěvníky hovory nebo mobilními telefony. Pořizování fotografií je možné, ale bez blesku.

Opevněné sídlo ve Valticích, stojící na hranici mezi Rakouskem a Moravou, vzniklo s největší pravděpodobností v souvislosti s kolonizační činností pasovských biskupů v 2. polovině 11. století. Středověké sídlo, mezi jehož vlastníky se vystřídalo několik významných rakouských středověkých rodů (Seefeldové, Kuenringové), připadlo s definitivní platností roku 1395 Liechtensteinům, kteří Valtice jako hlavní rezidenci vlastnili až do poválečných konfiskací v roce 1945.

Valtice se hlavním sídlem rodu staly ve 2. polovině 16. století poté, co Liechtensteinové museli odprodat nedaleký Mikulov. Od té doby zde docházelo k řadě přestaveb – každý kníže chtěl rezidenci přizpůsobit svému vkusu i svému výjimečnému postavení u vídeňského dvora. Po raně barokních přestavbách za vlády českého místokrále a zakladatele rodové moci Karla I. z Liechtensteinu byl zámek upravován po celé 17. století, kdy zde sídlil jeho syn, uměnímilovný Karel Eusebius z Liechtensteinu.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

[facebook.com/ zamekvaltice](https://facebook.com/zamekvaltice)
www.zamek-valtice.cz

ZÁMEK VALTICE

NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA, PAMÁTKA UNESCO

Nejvýznamnější stavební úpravy jsou však spojené s vládou knížete Antonína Floriana na začátku 18. století, kdy zámek dostal svoji současnou, vrcholně barokní podobu, vytvořenou podle projektu architekta Antona Ospela. Za dalšího knížete, Josefa Jana Adama, zde působil císařský divadelní architekt a dekoratér Antonio Beduzzi, který upravil fasádu zámku, doplněnou o zdobné šambrány, portály a atiky doplněné sochami. Interiéry, kterými budeme procházet, pocházejí až z úprav ve 40. letech 19. století ve stylu tzv. druhého rokoka. Rakouské Valtice byly v roce 1920 na základě dohody ze Saint-Germain připojeny k Československu. Po 2. světové válce v zámku sídlilo několik institucí, jako např. sklad chmele, sušárna tabáku či nápravné zařízení pro ženy. Interiéry byly zrekonstruovány a návštěvníkům zpřístupněny v 60. letech 20. století.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

[facebook.com/ zamekvaltice](https://facebook.com/zamekvaltice)
www.zamek-valtice.cz

ZÁMEK VALTICE

NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA, PAMÁTKA UNESCO

Audienční sál

Byl první místností tzv. piana nobile – reprezentačního prvního patra zámku. Během běžného pobytu knížat sloužila místnost jako obytný salón a zároveň jako sklad rozsáhlé sbírky porcelánu, umístěné ve vestavěných skříních. Když se ve vedlejší jídelně pořádaly hostiny či recepce, místnost se proměnila v provizorní přípravnu a zázemí personálu. Během pobytu významných hostů, kteří sídlili ve vedlejších hostinských apartmánech, se z něj stávala audienční síň, v níž byli přijímáni jejich hosté.

Na stěnách jsou talíře a mísy vyrobené z japonského porcelánu Imari, který se jmenuje podle přístavu Imari, odkud se v 18. století tento porcelán do Evropy dovážel. Porcelán se vyráběl ve městě Arita na severozápadě ostrova Kjúšú. Naleziště kaolínu objevil korejský imigrant roku 1616 a výroba inspirovaná japonskou tradicí a čínskými vzory vrcholila od poloviny 17. do poloviny 18. stol. Na západě je nejznámější typ Kiurande, exportovaný masívně v polovině 17. stol. Je to barevně malovaný porcelán s kobaltově modrou spodní glazurou a zlatou a červenou glazurou svrchní. Existuje také modrobílý Imari.

Na zámku se převážně topilo v kachlových kamnech. Kamna v tomto pokoji pocházejí ze začátku 19. století a jsou zdobena listovými empírovými motivy. V kamnech se topilo dřevem a příkládalo se z chodby. Podobný systém topení byl i v dalších místnostech.

V pokoji stojí původní valtická nosítka z konce 18. století, která byla nedávno restaurovaná za 300.000 Kč. Nosítka se zejména používala ve velkých městech. Kromě zdobených nosítek, která se používala při význačnějších příležitostech (plesy, zahradní slavnosti apod.) se ve většině bohatých rodin nacházela také obyčejná nosítka bez ozdob a bez erbu, tak jak to vidíte zde, ve kterých se mohl člověk pohybovat inkognito a chránit se tak před přepadením zloději. Nosítka

ZÁMEK VALTICE

NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA, PAMÁTKA UNESCO

byla ve velké oblibě od 17. až do 19. století, kdy pak už lepší silnice umožňovaly pohodlnější způsob cestování ve voze. Nosítka většinou stála ve vstupní hale městského paláce, aby byla stále k dispozici. Za celkem nízký poplatek bylo možno si najmout také nájemní nosítka, která byla předchůdcem drožek a taxíků. Na venkově sloužila nosítka k přenesení starých a nemocných lidí např. do parku či na návštěvu do sousedství.

Figurína v místnosti slouží jako upoutávka na výstavu kostýmů z filmové série Marie Terezie, která se na valtickém zámku natáčela. Jedná se o filmové svatební šaty, ve kterých se Marie Terezie vdávala za Františka Štěpána Lotrinského. Výstava je umístěna v sálech na vnitřním nádvoří zámku.

Předpokoj císařského apartmá

Tento pokoj je pozoruhodný tím, že se zde nacházejí původní papírové tapety z konce 18. století s motivy orientálních květů, které se snažily napodobit vzácné tapety přivážené do rokokových interiérů z orientu.

Na malé komodě stojí bronzová socha, která představuje knížete Aloise II. z Liechtensteinu. S jeho jménem se setká každý návštěvník lednického zámku, protože je původcem jeho velkolepé novogotické přestavby. Tento kníže, jeden z nejbohatších lidí tehdejšího Rakouského císařství, také přebudoval ve stylu druhého rokoka interiéry valtického zámku. Výzdoba tak dokonale reprezentuje barokní a rokokové umění, že to zmátlo i mnohé odborníky.

Obrazy na stěnách představují Napoleona od malíře Du Vivieux (čti di vivijé) a antickou báji o Romulovi a Rémovi. Dvojčata polobožského (otec bůh Mars) a královského původu byla podle pověsti vhozena do Tibery, zachráněna a odkojena vlčicí a vychována na pahorku Palatin, kde

ZÁMEK VALTICE

NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA, PAMÁTKA UNESCO

později po vyoraní brázdy na místě budoucích hradeb založila město Řím. Při údajném sporu o název města došlo k bratrovraždě Réma.

V závěru 19. století byly do místnosti vsazeny dvě dřevěné skříně; do jedné byla vestavěna moderní koupelna a druhá skrývala služební schodiště do přízemí, kde se nacházelo zázemí zámku.

Nástrovní obraz, namalovaný na plátně, představující řeckého boha času Chrona (Chronos je v řecké mytologii personifikací času), jak unáší do podsvětí bohyni Slávy, znázorňuje pomíjivost lidské slávy.

Císařský salón

Oficiální salón představoval nejdůležitější místnost císařského apartmánu, kde panovník přijímal hosty a kde probíhaly porady.

Místnost potažená červenými brokátovými tapetami je vybavena nábytkem z období tzv. druhého rokoka ze 40. let 19. století. Z nábytku vyniká stolec, jehož horní deska je vykládaná různými druhy řezaných kamenů, technikou pietra dura.

Na stěnách jsou portréty panovníků. Zde vidíte portrét Marie Terezie (nejstarší dcera císaře Karla VI., v historii jediná žena na českém trůně, Rakousku vládla díky tzv. pragmatické sankci z r. 1713, porodila 16 dětí, vytvořila centralizovanou profesionální státní správu, reformou trestního řádu zakázala mučení, vznikly soupisy půdy, domů a obyvatel – tzv. tereziánský katastr a urbář, zahájila pozemkovou a poddanskou reformu a po zrušení jezuitského řádu v r. 1773 byl vydán r. 1774 první Všeobecný školní řád, který zavedl povinnou šestiletou školní docházku. Za její vlády

ZÁMEK VALTICE

NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA, PAMÁTKA UNESCO

se rozšířilo pěstování brambor. R. 1751 vydala tzv. ohňový patent, který stanovil průlomové zásady požární ochrany.) a jejího manžela Františka Štěpána Lotrinského (od roku 1745 císař římskoněmecký vládnoucí pod jménem František I., byl neobyčejně zdatný hospodář a po své smrti zanechal Marii Terezii závratnou sumu 18 miliónů zlatých). Na protější stěně je portrét jejich syna, císaře Josefa II. a jejich vnuka císaře Františka II. (syn Leopolda II., zřekl se v r. 1806 titulu římského císaře, když předtím roku 1804 přijal titul císaře rakouského). Poslední dva portréty představují mladý manželský pár - císaře Františka Josefa I. a jeho krásnou manželku Alžbětu Bavorskou, proslulou císařovnu Sisi.

Právě na počest Františka Josefa se tomuto apartmá říká císařské. V r. 1876 přijel císař do Valtic, aby se zúčastnil vojenských manévřů u nedalekého Mikulova.

Noviny tehdejší doby podrobně informovali o jeho návštěvě:

Císař dorazil do Valtic se svým doprovodem 2. září kolem jedné hodiny odpoledne. Náměstí, plné lidí z Valtic a okolí, bylo slavnostně ozdobené vlajkami. Císař sesedl z koně u brány, která vede do areálu zámku, kde byl slavnostně přivítán starostou a dětmi ze školy. Potom šel František Josef I. pěšky k zámku, kde ho srdečně přivítal jeho hostitel, kníže Jan II. z Liechtensteinu. Následující večer se na počest panovníka pořádalo v zámeckém divadle mimořádné divadelní představení, kterého se zúčastnil císař i se svým doprovodem a vysokými vojenskými představiteli.

4. září o půl páté odpoledne dorazili zvláštním dvorským vlakem korunní princ Rudolf a anglický princ Artur se státním doprovodem a zahraničními důstojníky. Císař, který přijel v předstihu na místní nádraží, aby přivítal anglického prince, před příjezdem vlaku přátelsky rozprávěl delší čas s šéfem stanice Reschem. Po pozdravení se císař s princem Arturem a korunní princ se svým vychovatelem vydali na cestu zámku v dvorských kočárech. V zámeckém parku proběhlo slavnostní přijetí anglického prince Artur a korunního prince Rudolfa. Při jejich příjezdu zaznělo

ZÁMEK VALTICE

NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA, PAMÁTKA UNESCO

volání hurá a sláva a kapela zahrála anglickou hymnu „Bůh chraň královnu“. Po přivítání se hosté odebrali do zámku. Další tři apartmá, která se nacházejí v 1. patře, byla určena pro prince Artura, prince Leopolda bavorského a korunního prince Rudolfa. Později se konala slavnostní večeře. 5. září pak vznešení hosté vykonali návštěvu u knížete z Liechtensteinu v Lednici. Hned po manévrech císař odcestoval.

Enfiláda

Dveře jednotlivých místností ve východním křídle jsou řazeny přesně za sebou v jedné ose a tak vytváří efektní průhled zakončený oknem, nazývaný enfiláda, používaná zejména v období baroka. Valtická enfiláda prochází 9 místnostmi a je dlouhá přes 80 m.

Ložnice císaře

Empírová ložnice s postelí ve výklenku představovala na rozdíl od sousedního salónu zcela soukromý hostinský pokoj. Císař František Josef I. se i na manévrech řídil stejnými pravidly jako ve Vídni. Vstával v pět hodin a ještě před započítím programu vyřizoval obvyklou úřední agendu, která mu předchozí den přijela vlakem z hlavního města. Z tohoto důvodu si nechal do ložnice přistavět jednoduchý stůl se židlí. V ložnici se císař oblékal, snídal a zde, za účasti jeho osobního komorníka probíhala i hygiena.

Prosté vybavení místnosti doplňuje pouze jeden pohodlný kus nábytku, tzv. chaise-longue – dlouhá židle, vyráběná od období rokoka pro krátký odpočinek během dne.

ZÁMEK VALTICE

NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA, PAMÁTKA UNESCO

Nad postelí je zavěšen obraz Panny Marie (Mater Dolorosa) od dvorního liechtensteinského malíře Petera van Roye. Nad stolem je portrét Josefa Václava z Liechtensteinu. Tento diplomat a úspěšný vojevůdce, který byl podle výroku Josefa II. „nezbytný pro blaho státu“ patřil k blízkým přátelům císařovny Marie Terezie. (Působil jako diplomat v Berlíně a Paříži, reformami i vlastními prostředky přispěl k modernizaci rakouského dělostřelectva, zavedl novou generaci polních děl normovaných kalibrů).

Rozměrná kresba vedle okna je skicou k obrazu, jehož originál je umístěn ve vídeňském Arsenálu. Znázorňuje přechod rakouské armády přes Vogézy v červnu 1815 za účasti císaře Františka I. a Jana I. z Liechtensteinu.

Jan I. z Liechtensteinu se zúčastnil napoleonských válek proti Francii. V r. 1805 po bitvě u Slavkova, kde velel rakouské kavalérii, zastupoval rakouskou stranu při podepisování klidu zbraní s Napoleonem. Od r. 1809 byl hlavním velitelem rakouské armády a polním maršálem.

Právě Jan I. nechal postavit lovecké zámečky v romantickém stylu, které zdobí Lednicko-valtický areál. Na levé straně vidíte bitvu u Řezna v Bavorsku, která se konala 23. dubna 1809, kdy rakouská armáda utrpěla velkou porážku od Napoleona. Kresba na psacím stolku je portrétem manželky bratra Jana I., knížete Aloise I., Karolíny (Manderscheidt-Blankenheim).

Na nástrojném obraze je zobrazena porážka Titánů olympskými bohy.

Kuřácký salón

Nevelká místnost s krbem sloužila jako neoficiální společenská místnost hostinského apartmánu, která je v inventářích z 19. stol. popisovaná jako kuřácký salón. Během pobytu císaře

ZÁMEK VALTICE

NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA, PAMÁTKA UNESCO

Františka Josefa I. zde přes noc byla zřízena provizorní ložnice komorníka, který měl být kdykoli k dispozici. Místnost je zařízena jednoduchým klasicistním nábytkem.

Obě malířská zátíší jsou z ateliéru německého malíře Franze Wenera Tamma z roku 1709, stejně jako supraporty s bustami římských císařů. Tamm byl přední vrcholně barokní specialista tohoto oboru ve střední Evropě a pro Liechtensteiny maloval od r. 1706.

Na nástropním obraze je namalovaný bůh ohně Hefaistos jak předává zbraně bohyni války a moudrosti Pallas Athéně.

Motiv na orientálním koberci, který je přes sto let starý, znázorňuje strom života.

Nad sekretářem je zavěšena kresba zobrazující vedutu města Opavy se slavnostním vjezdem zemského pána, knížete Karla Eusebia z Liechtensteinu do Opavy v r. 1632, kdy se ujal vlády po svém otci Karlovi.

Na protější straně se můžete prohlédnout univerzitní tezi knížete Antonína Floriana, vychovatele a nejvyššího hofmistra císaře Karla VI.

Jídelna

Jídelna patří k největším a nejreprezentativnějším místnostem na zámku. Vzhledem k tomu, že se od závěru 18. století na zámku nenachází žádný sál, byla také hlavní oficiální místností. Jejím významu odpovídá i luxusní architektonické řešení místnosti ve stylu druhého rokoka. Stěny jsou vytvořené technikou stucco lustro – tedy dekorativní omítkou z vápna, písku nebo mramorové moučky, která je leštěná, za vlhka malovaná, natřená voskovou emulzí a znovu

ZÁMEK VALTICE

NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA, PAMÁTKA UNESCO

za horka leštěná. Výzdobu místnosti doplňují zlacené reliéfní motivy hudebních nástrojů nade dveřmi, nad okny a zlacené dekorativní štuky na stropě.

Zahrada

Při pohledu z okna se můžete podívat na nejpůsobivější část valtické zámecké zahrady, tzv. amfiteátr, který na místě vykoupených a následně zbořených domů nechal vytvořit krátce po roce 1900 kníže Jan II. z Liechtensteinu. Původně byly na svažitém terénu vysázeny vinice, ale během prvního desetiletí 20. století zde podle plánů florentského zahradního architekta Vincenza Micheliho vznikl otevřený prostor, doplněný barokními sochami, převezenými do Valtic ze severomoravských panství. S nově vytvořenou zahradou, která navazovala na starší barokní dispozici, navrženou po polovině 18. století zahradním architektem z Versailles Dominiquem Girardem, souvisela i výstavba tzv. sala tereny v přízemí východního křídla zámku. Její fasáda, připomínající formy koníren v Lednici, byla dlouho připisována rakouskému baroknímu architektovi Johannu Bernardovi Fischerovi z Erlachu, nicméně její podoba pochází až ze začátku 20. století, kdy ji navrhl knížecí stavitel Karl Weinbrenner.

Herna

První ze společenských salónů sloužil jako herna. Dominantním kusem nábytku zde byl až do roku 1945 obrovský ruský kulečník, který byl však patrně zničen během obsazení zámku Rudou armádou. Spolu s kulečníkem tvořila vybavení místnosti řada karetních a šachových stolků, u nichž liechtensteinská rodina a jejich společnost trávila volné chvíle.

ZÁMEK VALTICE

NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA, PAMÁTKA UNESCO

Pestrá modrá sedací souprava z období druhého rokoka pochází z valtického zámku, ale na konci 2. světové války nechal kníže František Josef II. odtud ze zámku i ze zámku z Lednice odvézt část zařízení a obrazů do Vaduzu kvůli blížící se frontě. V r. 2008 současný kníže Hans Adam II. prodal na aukci v Amsterdamu část svých sbírek, mezi kterými byly i věci z valtického zámku. Tehdy česká vláda uvolnila kolem 10 mil. a pro valtický zámek se koupilo zpět 10 obrazů a přes 80 ks židlí a křesel z původního zařízení.

Rozměrný příborník a intarzovaný psací stůl vznikly kolem poloviny 18. století ve stylu pozdního baroka. Talíře v příborníku jsou z anglické kameniny Wedgwood z 19. stol. a pocházejí původní jídelní soupravy.

Bohatě vyřezávaný lustr s postavičkou Tritona je zdoben losím parožím a nosní kostí pilouna. Jedná se o pozůstatek z původního barokního zařízení zámku.

Mezi obrazy na stěnách jsou barokní krajiny od vynikajícího nizozemského malíře Hanse de Jode, které pocházejí z původní sbírky knížete Karla Eusebia, stavebníka zámku a zakladatele knížecích sbírek. Obrazy získal v r. 1680, několik let před svou smrtí.

Ve stěně vidíte zasouvací dveře z 19. století, které byly objeveny teprve před několika lety. Restaurovaly se a nově zasklily i spolu s pevným rámem ve vedlejší místnosti. Dveře vedou na chodbu k tanečnímu sálu, která byla v 19. století zařízena jako zimní zahrada.

Olympský salón

Druhý reprezentační salón, využívaný knížecí rodinou jako místo oficiálních společenských setkání, sousedil přímo se soukromým apartmánem kněžny. V případě potřeby byl rychle

ZÁMEK VALTICE

NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA, PAMÁTKA UNESCO

proměněn na obytný apartmán pro nejvýznamnější hosty. Právě v tomto pokoji s krbem nocoval během císařských manévřů v r. 1876 anglický princ Artur.

Na nástropním obraze je znázorněno seskupení všech olympských bohů. Dvě rozměrné šperkownice, vykládané řezanými polodrahokamy a slonovinou, byly vytvořené v 19. století podle starších florentských vzorů.

Do místnosti nechali Liechtensteinové zavěsit podle barokního způsobu tzv. paneláže nejvýznamnější obrazy, které na zámku zůstaly po odstěhování většiny sbírky do Vídně. Z barokních italských a nizozemských obrazů vyniká náboženský výjev Krista a ženy Kananejské od předního neapolského barokního malíře Mattia Prettiho. Velký obraz zavěšený na stěně vpravo od Orazia Riminaldiho znázorňuje Samsona jak zabíjí lva.

Na levé straně je rozměrná noční krajina věhlasného nizozemského krajináře Aerta van der Neera, považovaného za nejlepšího holandského malíře nočních scén. Efektní mužský portrét zobrazuje essenského lankraběte Viléma V.

Obraz na chodbě nad krbem je portrét Josefa Václava Liechtensteina. Josef Václav byl polním maršálem Marie Terezie. Byl nazýván „Otcem rakouského dělostřelectva“ protože uspořádal rakouské dělostřelectvo podle zahraničních vzorů. Byl to velmi schopný voják a diplomat. Po smrti svého synovce Jana Nepomuka se stal hlavou rodu Liechtensteinů.

Orientální salón

Tato místnost, která už patřila k soukromému apartmánu manželky vládnoucího knížete, získala v 19. století svůj název podle nesmírně drahých hedvábných tapet s tkanými orientálními

ZÁMEK VALTICE

NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA, PAMÁTKA UNESCO

vzory. V místnosti se nacházela také část rozsáhlých sbírek orientálního porcelánu a dalších předmětů, zejména pak japonských laků. Sběrka byla z větší části odvezena na sklonku 2. světové války a tapety byly zničeny po válce. Jediným dokladem původní funkce salónu jsou dochované pestré malby v supraportách a zlacený konzolový svícen nad zrcadlem mezi okny, tvarově napodobující čínská skaliska.

V současnosti je salón zařízen jako přijímací pokoj kněžny. Dominantním obrazem v místnosti je dobová, velmi kvalitní kopie slavného plátna Petra Paula Rubense „Následky války“, jejíž originál z r. 1639 se nachází ve Florencii. Výklad pro složitou alegorii napsal sám Rubens.

Žena se zvednutýma rukama představuje Evropu, zmítanou třicetiletou válkou. Uprostřed kompozice se nachází bůh války Mars, jehož hněv se marně snaží zmírnit bohyně lásky Venuše. Příliš silně ho za sebou vleče fúrie hněvu. Přitom Mars šlape na knihu, což představuje zkázu věd a literatury, žena se zlomenou loutnou zosobňuje konec harmonie a umírající muž s kružítkem představuje zkázu architektury. Rubens toto dílo namaloval jako výraz svého zklamání z výsledků války, kterou se sám snažil jako diplomat několika evropských panovníků ukončit. Přední vlámský malíř, Rubensův současník, Theodor van Loon namaloval mytologický obraz s postavami Kyklopa Polyféma, Hefaista, Afrodité a Erose.

Salónu se také říká Trojský podle výjevu na nástrojném obraze, kde je namalováno dobývání Tróje řeckým vojevůdcem Agamemnonem, který na radu velekněze chtěl obětovat bohům svou dceru Ifigenii, aby svým vojskům zajistil vítězství v boji. Podle řecké báje v poslední chvíli zasáhla bohyně Artemis a místo dívky položila na oltář laň.

Nábytek a krásně zdobená kachlová kamna pocházejí z období rokoka.

ZÁMEK VALTICE

NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA, PAMÁTKA UNESCO

Ložnice kněžny

Zatímco poslední tři pokoje zámecké enfilády ve východním křídle patřily manželce vládnoucího knížete, sám kníže měl své soukromé apartmány v křídle protilehlém. Poslední kněžna, která využívala tyto pokoje, byla kněžna Františka Kinská, provdaná v r. 1831 za knížete Aloise II. Z Liechtensteinu. Apartmán obývala i po svém ovdovění, protože její syn kníže Jan II. se nikdy neoženil. K těmto třem pokojům pak patřilo zázemí, kde měla kněžna šatnu, knihovnu a pokoje služebnictva, do kterého se procházelo nevelkými skrytými dveřmi.

Z jednoduchého vybavení místnosti vyniká obraz madony nad postelí. Je to kopie obrazu od slavného italského renesančního malíře Raffaela Santiho. Obraz je stejně jako originál namalovaný na měděné desce.

Na stěně vpravo je zavěšen obraz nazývaný Římská patricijka od neznámého italského autora.

Malířská výzdoba stropu představuje alegorii vědy a umění, na protější pravé straně pak alegorii pýchy, rozmařilosti a pijáctví.

Koupelna

Koupelny jsou z přelomu 19. a 20. století, tedy z období, kdy byl ve Valticích i díky přispění knížete Jana II. vybudován městský vodovod (1901). Zařízení koupelen včetně rozvodů dodávala vídeňská firma John Gramlic. Vany jsou keramické a dvouplášťové, takže se v nich dlouho udržela teplá voda. Toalety byly splachovací. Ve zdi je nádobka na vodu a ve výklenku bylo splachovadlo. Toaleta má tvar ryby.

ZÁMEK VALTICE

NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA, PAMÁTKA UNESCO

Mramorový kabinet

Podle ideálních barokních architektonických vzorníků se měl na konci každé enfilády nacházet působivý nevelký soukromý kabinet, který měl svojí uměleckou výzdobou převyšovat kvalitu všech předchozích interiérů. Návštěvník, přicházející přes řadu všech pokojů měl být udiven a okouzlen jeho podobou i nákladností. Podobně nádherným prostorem je zakončena i enfiláda protějšího západního křídla, které obýval kníže.

Salónek vznikl podle návrhu císařského interiérového designéra a architekta Antonia Beduzziho, který pro knížete Josefa Jana Adama ve stejné době navrhl interiér zámecké kaple. Úzce zde spolupracoval s malířem F. W. Tammem, který pro místnost namaloval dvě květinová zátěší. Jeden z nejkvalitnějších nástropních obrazů znázorňuje bohyni květů Flóru.

Podle návrhů samotného Beduzziho zde vznikly i dokonalé intarzie na okenicích, dveřích a parketách.

Místnost je zařízena nábytkem ve stylu francouzského krále Ludvíka XVI. Na krbu stojí barokní busta chlapce z kararského mramoru, která pochází z původního zařízení zámku. V období baroka bylo módou sbírat antické památky. Protože jich bylo málo a byly velmi drahé, kupovaly se také různé umělecké předměty, které napodobovaly původní antické památky, jak např. vidíte u tohoto velmi kvalitního sochařského díla.

Chodba

Na pravé straně chodby jsou obrazy, které představují portréty Liechtensteinů. Na prvním je první říšský kníže z Liechtensteinu Anton Florian, na druhém je portrét knížete Jana Adama

ZÁMEK VALTICE

NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA, PAMÁTKA UNESCO

Ondřeje z Liechtensteinu, který byl také nazýván „Hans Adam bohatý“. Nechal postavit oba liechtensteinské paláce ve Vídni. V jednom z nich, v zahradním paláci v Rossau, je v současné době liechtensteinské museum. I městský palác na Bankgasse je po nákladné rekonstrukci na objednávku veřejnosti přístupný. Podobu paláce v Rossau zachycují oba obrazy na levé straně. Poslední malba je kopií portrétu stavebníka valtického zámku knížete Karla Eusebia z Liechtensteinu.

Výtah

Jedná se o osobní výtah, původně hydraulický, později s mechanicko-elektrickým pohonem, který byl vyroben vídeňskou firmou A. Freissler. Výtah pochází z přelomu 19. a 20. stol. Kabina je obložená mahagonovou dýhou, zasouvací dveře jsou na skle zdobené leptanými secesními motivy.

Výtah měl mnohé bezpečnostní prvky – spínací podlahu, zasouvací dveře i bezpečnostní tlačítko na panelu ovládní. Kabina výtahu byla restaurovaná v r. 2006.

Chodba u boční oratoře

Obrazy na stěnách představují starozákonní proroky Zachariáše a Ezechiela. Pocházejí ze začátku 18. století a jsou od italských malířů působících v Rakousku-Uhersku. Poslední obraz představuje Františka z Assisi.

ZÁMEK VALTICE

NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA, PAMÁTKA UNESCO

Boční oratoř

Na stěnách boční oratoře jsou pověšeny obrazy ze 17. století. Na levé straně je vyobrazena večeře v Emauzích, kdy Ježíš Kristus po svém ukřižování a zmrtvýchvstání se nechal poznat dvěma svým učedníkům při večeři ve vesnici Emauzy. Obraz je od neznámého holandského malíře.

Kaple

Z oken boční oratoře je vidět interiér zámecké kaple. Kaple byla dokončena před r. 1729 v době vlády Josefa Jana Adama z Liechtensteinu. Autorem návrhu i freskové výzdoby interiérů byl císařský dvorní architekt působící ve službách Liechtensteinů Antonio Beduzzi. Kaple zabírající výšku dvou pater jižního křídla je zaklenuta neckovou klenbou velmi bohatě zdobenou tzv. iluzivní malbou mající za cíl vyvolat dojem bohatého architektonického členění stěn a stropů. Freska na stropě zachycuje pohled do nebe s ústřední postavou Boha Otce. Autorem fresky je Antonio Beduzzi a Domenico Mainardi. Oltářní obraz představuje klanění pastýřů a je kopií obrazu italského malíře Quido Reniho. Bohatou plastickou výzdobu provedl Franz Biener, který harmonicky spojil výzdobu hlavního oltáře a obou bočních oltářů i s malířskou výzdobou klenby.

Roku 1726 byla zámecká kaple vysvěcena. Do té doby byla vybavena bohatými intarsiemi ze vzácných dřev, zdobenými boiseriemi na průčelí knížecí oratoře a nad ní umístěné hudební kruchty. Ze stejné stolařské díly pocházejí i intarzované dveře a lavice.

Pro svou výbornou akustiku je v současné době tato komorní, umělecky náročně vybavená prostora využívána pro pořádání komorních koncertů a také ke svatebním obřadům.

ZÁMEK VALTICE

NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA, PAMÁTKA UNESCO

Obrazárna

Obrazárna je uspořádána jako barokní panelová obrazárna. Její rekonstrukce byla provedena podle podoby z 19. stol., kdy se pod vlivem romantických představ majitelé obrazových sbírek vraceli k tomuto dekorativnímu obkládání stěn obrazovými kolekcemi na způsob svých předků. Rámy byly podle dochovaného vzoru vyhotoveny nově. O romantickém rázu obrazárny nás také přesvědčuje uspořádání rozměrných i drobnějších pláten s diametrálně odlišnou tematikou. Část původních obrazů menšího formátu byla odvezena a část zničena v závěru II. světové války v roce 1945. Nyní se zde nachází 33 obrazů, malé formáty byly doplněny kopiemi pro potřeby natáčení filmové série o Marii Terezii. Hojně je zastoupen námět zátiší, který se ve Valticích vyskytuje v široké časové a autorské rozmanitosti. Karel Eusebius z Liechtensteinu koupil např. v r. 1667 „Zátiší se zvířecími hlavami“ od malíře Gottfrieda Libalta, jenž u nás ovlivnil na dlouhou dobu typ zátiší reprezentačního charakteru. Dále byla do knížecí sbírky obrazů hojně nakupována i díla mladšího malíře zátiší Franze Wenera Tamma, který aranžoval v bohatém seskupení květiny i ovoce, jež uplatňoval často na pozadí krajinných výseků. Ke krajinářským kompozicím a zátiším se řadí v zámecké galerii také zátiší od I. M. Dallingra z r. 1804.

Od neznámých malířů jsou početná další zátiší se zvíří, dále krajinomalby od Friedricha Schlegla z Drážďan, obrazy zvířat a ptáků od známého malíře Rosa di Tivoli, jehož osobitý malířský výraz si získal obdiv současníků.

V rohu místnosti jsou rokoková kamna. Nástrovní obraz představuje návrat bohyně Diany z lovu. Je to největší nástrovní plátno na zámku.

Obrazárna sloužila jako oficiální salón knížecího apartmá, kde kníže přijímal své hosty.

ZÁMEK VALTICE

NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA, PAMÁTKA UNESCO

Knížecí pracovna

V tomto pokoji byla dříve ložnice. Koupelna, kterou jste viděli na chodbě, patřila k tomuto apartmá. Původní tapety, potahy na nábytku a závěsy na posteli byly z janovského vyšívaného sametu.

Obrazárna, knížecí pracovna a Zlatý sál před námi tvořily knížecí apartmá. V r. 1848 zde po svém útěku z Vídně bydlel dva týdny kancléř Metternich. V útěku mu pomohl kníže Alois II. Kníže Metternich cestoval inkognito v kočáru, který patřil knížeti z Liechtensteinu, a Valtice byly jeho první zastávka. Potom, co se kvůli jeho pobytu začali bouřit obyvatelé města, musel Valtice opustit.

Nástrovní obraz představuje alegorii večera.

Pracovna je zařízená cenným holandským barokním nábytkem, který je vykládaný různými druhy dřeva, slonovinou a perletí. Psací stůl je kopií bohatě intarzovaného barokního nábytku z 19. stol.

Rozměrné obrazy „Příjezd Kristiny švédské do Říma“ a „Nalezení svatého kříže“ pocházejí ze 17. stol. Nalezení svatého kříže (obraz u okna) je kopií obrazu rudolfínského malíře Hanse van Aachena. Barokní kabinet je vykládán cínem a ořechovým dřevem.

Zlatý sál

Tento sál byl nejluxusněji vybaveným prostorem zámku. Tomu odpovídá i fakt, že dubové obložení skrývá dveře spojující zlatý sál se soukromou knížecí oratoří.

ZÁMEK VALTICE

NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA, PAMÁTKA UNESCO

Nástrovní obraz představuje alegorii Jitra - probuzení bohyně krásy Afrodity. Stůl zdobený marketérií, tj. vykládáním kovem a želvovinou, je ukázkou nábytkářské tvorby barokního období ve Francii. První prototyp nábytku vykládaného kovem a želvovinou vytvořil francouzský ebenista (nábytkář) Charles André Boulle, který pracoval pro dvůr Ludvíka XIV. Busta na krbu, která pochází z 18. století, je replikou antické busty římského filozofa Senecy. Velký portrét představuje knížete Josefa Václava Liechtensteina, slavného válečníka a diplomata. Místnosti se podle obrazu říkalo Václavův pokoj (Wenzelzimmer).

Zlatý sál je jedinou místností, která mohla současně využívat luftheizungu (teplovzdušného topení) a zároveň tepla a estetického prožitku z otevřeného ohně v krbu.

Spojovací salónek

Pokoj je zařízen způsobem běžným ve druhé polovině 18. stol. Stěny jsou potaženy brokátovou tapetou, s níž ladí čalounění sedací soupravy se stejným vzorem. Kachlová kamna jsou klasicistní z konce 18. stol. Sekretář vykládaný vzácnými dřevy a kostí je příkladem precizní umělecko-řemeslné práce z poloviny 18. století. Jedná se o víceúčelový nábytkový kus. Horní část s dvířky a zásuvkami sloužila k ukládání cenných předmětů a korespondence.

Střední část se po odklopení intarzované desky se stala psacím stolem a dolní část se zásuvkami je obdobou komody. Obrazová kolekce nizozemských zátiší představuje typ tzv. archaického zátiší, což znamená, že předměty jsou zachyceny z ptačí perspektivy. Tento typ malby byl oblíbený zejména v 1. pol. 17. století.

ZÁMEK VALTICE

NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA, PAMÁTKA UNESCO

Ložnice

Stropní obraz zobrazující alegorii Jara včetně štukové výzdoby pochází, jako všechny předchozí, z první třetiny 18. století, z doby velkých úprav interiérů zámku. Postel s nebesy je ukázkou typického nábytkového kusu z období baroka, kdy bývaly stavěny ke zdi užší stranou a nebesa oproti dřívějšímu zvyku, kdy obíhala celé lože, se omezila na stříšku s drapérií zastiňující pouze hlavu postele. Bílý sedací nábytek pochází z 19. století.

Obrazy pocházejí ze 17. století. Autorem páru zobrazujícího mužskou a ženskou bystu v nice obklopenou trsy ovoce je Alexander Coosemans. Obraz nad postelí zobrazuje „Klanění tří králů“. Oba obrazy s kyticemi květin představují holandská zátiší, která byla jako dekorace pokojů oblíbena až do poloviny 18. stol. Mezi okny je obraz od holandského malíře Pietera van Laera „Scéna kolem římské vápenky“.

Využití obou pokojů tvořících v 19. stol. apartmá princezny Henrietty bylo několikrát měněno. To dokazuje i skutečnost, že koupelna, která by, v souladu s uspořádáním celého patra, měla k ložnici přiléhat, se nachází až za následujícím pokojem.

Přijímací pokoj

Pokoj je zařízen jako přijímací salón mladé princezny. Stěny zdobí zátiší a krajiny od holandských a italských malířů a na pravé straně můžete vidět krásný obraz Máří Magdaleny od Lorenza Pasinelliho. Obrazovou výzdobu doplňují dvě zátiší nade dveřmi, opět od dvorního malíře Liechtensteinů Franze Wenera Tamma.

ZÁMEK VALTICE

NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA, PAMÁTKA UNESCO

Kamna pocházejí z období klasicismu. Do vázy nahoře se dávala voda a vonné látky. Jak se ohřívala voda, vůně se postupně šířila po celé místnosti.

Lustr z českého křišťálového skla z 18. století byl před časem restaurovaný a nově elektrifikovaný.

Pro panské sídlo byl důležitý i krásný výhled. Z okna vidíte malebné Pavlovské vrchy, mikulovský zámek a největší moravský rybník Nesyt, o jehož existenci se dochovala zpráva už z r. 1418. Nesyt je poslední ze čtyř rybníků, které vznikly v 15. století a zbavily kraj močálů. Tento krásný výhled byl důvodem, proč bylo knížecí apartmá umístěno v západním křídle zámku.

Předpokoj

Tato malá místnost, prostě zařízená, sloužila jako pokojík komorné, která musela být vždy nablízku své paní. Její činnost zahrnovala nejen oblékání paní, ale i péči o její garderobu, šití a česání účesů.

Z předpokoje, který je poslední místností prohlídky, se dveřmi vlevo dostanete zpět na chodbu, na níž jste prohlídku valtického zámku začali.

Valtický zámek sloužil nejen jako rezidence knížete, ale v době jeho nepřítomnosti, už na začátku 19. století, si zámek mohli prohlédnout turisté. Děkujeme Vám, že i vy jste pokračovatelé této tradice, děkujeme za návštěvu a přejeme pěkný den.

ZÁMEK VALTICE

NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA, PAMÁTKA UNESCO

Texty uvedené kurzívou a podtržením (Porcelán se vyráběl na str. 2 atd.) jsou zde pro informace průvodcům, nejsou součástí výkladu, stejně jako text týkající se Lichtenštejnů. Všichni průvodci se mohou k jakýmkoli otázkám ohledně vydání nemovitostí Lichtenštejnům vyjadřovat pouze tímto způsobem.

Na konci roku 2018 "Nadace knížete z Lichtenštejna" požádala o vyklizení nemovitostí, které nyní patří státu. Týká se to i našeho zámku. Národní památkový ústav, jenž zámek spravuje, výzvě nevyhověl, proto nadace požádala soud o rozhodnutí tohoto sporu, mj. i o určení vlastnictví k nemovitostem. Do doby rozhodnutí soudu ve věci oprávněnosti požadavků žalobce proti České republice se Národní památkový ústav chová a bude chovat jako vlastník nemovitostí.

Sdělení kastelána

Všem průvodcům ukládám:

Příležitostně v průběhu prohlídky nebo na jejím konci všichni průvodci upozorní na další atrakce a provozy, které zámek nabízí. Každý den se každý průvodce před započítím prohlídek přesvědčí, které provozy a v jakých časech jsou otevřeny, aby podal své skupině relevantní a přesné informace. Povinně bude informovat o těchto aktivitách, pokud jsou toho dne otevřeny:

- Druhý zámecký okruh
- Sezónní výstavy (v zámeckém paláci i Žabím sklepě)
- Zámecká prodejna upomínkových předmětů
- Zámecké knihkupectví, čokoládovna a vinotéka

ZÁMEK VALTICE

NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKA, PAMÁTKA UNESCO

Pokud si brigádníci nebudou vědět rady, jakou vhodnou formou a v které části výkladu tyto aktivity připomenout, obrátí se před prohlídkou na zkušenější kolegy (kolegyně), aby jim poradili(y). Doporučuji informaci rozdělit v průběhu výkladu a neuvádět ji, pokud možno, až při vyzouvání papučí.

Všem přeji úspěch při prezentaci zámku a dobrou náladu. R. Svoboda

**NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV**

facebook.com/ zamekvaltice
www.zamek-valtice.cz